

Ա. Ռ. Ա. Կ.

Ս Ա Յ Լ Ե Ր .

Պըտուկներով լըցուած սայլեր
Գեղէն քաղաք մը կերթային .
Տեղ մը հասան խիստ դար ի վեր ,
Պէտք էր անկից վար իջնային :

Սայլավարը կանգնեցուց սայլերը լեռան ծայրը ,
Ու միայն առջեւինը կիջեցընէր կամաց կամաց .
Առջեւի ձին ալ ընտիր , աղէկ բռնեց զառ ի վայրը ,
Եւ սայլը առաջ կերթար հանդարտ հանդարտ ու անկասկած ,
Ետեւի ձիոց մէկը , գեռահասակ ու տաքարիւն ,
Անդադար յիշոց կուտար եւ նախատինք այն խեղճ ձիուն .
«Վայ կաշուդ , կըսէր անոր , դուն ալ ձի ես հա , այ յիմար .
Տեսէք ինչպէս քովանց կերթայ . ձի չէ , հապա իսկ խեչափար ,
Ծօ ծոռ է ծոռ . — տեսէք ինչպէս քարի զարկաւ .
Հա քեզ տեսնեմ հա . — առ քեզի , մէկ մ'ալ զարկաւ :

Ծօ դէպ ի ձախ բըռնէ ձախ ,

Այ աւանակ խելաբախ .

Գոնէ ըլլար երթալիքը դար ի վեր ,
Կամ թէ ցորեկ չըլլար , հապա մուրթ գիշեր ,
Իսկ այս ճամբան է դարն ի վար ,
Ցորեկ ատեն , արեւ պայծառ .

Վըրադ նայող ձիուն սիրտը կըպատռի .

Միթէ լաւ չէր որ լըծուէիր տակառի ,

Ջուր կըրէիր դըռնէ դուռ ,

Քան թէ այդպէս սայլ քաշէիր ծուռ ու մուռ ,

Հիմա տեսնես

Ես ինչ կերպով

Շարժելուս պէս

Սայլով մայլով

Կըլտըր կըլտըր կիջնամ վերէն մինչ ի վար ,

Մինչեւ սահնակն ալ իմ սայլէս շուտ չեթար :

Այս ըսաւ , շրտկըւեցաւ ' կուրծքը տընկած

Պարծենկոտ ձին ճամբայ ելաւ .

Բայց դարին կէսն եկած չեկած

Սայլը ետեւէն հըրել ըսկըսաւ .

Կըզարնըւի քամակին ,

Դէպ ի մէկդի կերթայ ձին ,

Մէկ մ'ալ յանկարծ վեր ցատքելով
 Զարնըւածքէն՝ կը յարձըկի խեւի պէս,
 Ոչ քար ոչ փոս նայելով,
 Կիջնայ վերէն սաստկապէս.
 Զախին բըռնէ ծօ ձախին. — Որո՞ւ կըսես.
 Կերթայ աչքը մոլթ կոխած, ու վերջապէս
 Սայլն ալ ինքն ալ փոսը կիյնան քեֆեր մեֆեր.
 Երթաք բարով պըտուկներ:

Ո՞րչափ մարդիկ այս պակսութեանը տէր են.
 Այլոց ամէն ըրածին մէջ մեծ սըխալներ կը գըրանեն.
 Իրենք ըսես՝ ինչ գործի ալ ձեռք զարնեն,
 Կըխանգարեն կը ձըգեն:

ՔՈՒԼՈՎ.

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԿԱԶԱՆՅ ՄԷԿ ՄԵԾ ՔԱՅԼԸ ԴԷՊ Ի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅՆՈՒԹԻՒՆ.

Ինչպէս որ ուրիշ անգամ եւս առիթ ունեցեր եմք յիշատակելու, մեր դարուս նշանաւոր յատկութիւններէն մէկը ազգութեան հոգին է, որ թէ Ասիոյ եւ թէ Եւրոպայի ու Ամերիկայի ամէն ժողովրդոց սրտին մէջ շատ կամ սակաւ վառուիլ սկսած է: Այս գիպուածը այն կողմանէ աւելի եւս նշանաւոր է որ սովորաբար կկարծուէր այս դարուս սկիզբէն՝ թէ հասեր է կամ գէթ մօտեցեր է այն բանաստեղծներուն կամ բանաստեղծ քաղաքագէտներուն գուշակած ոսկի դարուն շըրջանը, յորում ամենայն ազգք եւ ազինք՝ իբրեւ միոյ հօր Ագամայ հաւատար որդիք՝ պիտի եղբայրանան իրարու հետ, եւ մէկ ազգ մէկ ժողովուրդ պիտի լինին՝ ոչ միայն կրօնիւ, այլ եւ լեզուով եւ արարողութեամբք եւ սովորութեամբք: Բայց ոչ, գործը երեւցուց, եւ օր ըստ օրէ աւելի կերեւցընէ թէ այս դարը ազգութեանց իրարմէ զատուելուն եւ պայծառանալուն դարն է, եւ ոչ թէ իրարու հետ խառնուելուն եւ շիթելուն: Յայտնի

է որ լոյսը եօթը գլխաւոր գոյներէ կբաղկանայ, եւ այս գոյները ծիածանին՝ այսինքն ծիրանի գօտիին վրայ կբաժնուին, ու գեղեցիկ քաղցրութիւն մը կպատճառեն տեսողաց վրայ՝ երկար եւ յորդառատ անձրեւներէ ետքը. արգեօք չեմք կընար ըսել թէ նաեւ այս դարուս գոնէ կէսը ազգութեանց ծիածանին ձեւանալուն դարն է, որոյ հետեւանքը գուցէ դարձեալ միութիւն է եւ լուսապայծառ եղբայրութեան ամենայն ազգաց գուշակութիւն. սակայն առ այժմ ամենայն ժողովրդոց եւ ազգաց դրօշակին վրայ պայծառ գրերով գրուած է ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ բառը, եւ ամէն մարդ մեծ եւ փոքր՝ անոր ետեւէն կերթայ վառվառն եռանդեամբ եւ աննկուն քաջութեամբ: Ահա մեր առջեւ են Յոյնք եւ Հունգարացիք, Սլաւեանք եւ Իտալացիք, Պարսիկք եւ Հնդկիք, եւ մինչեւ Ամերիկայի Եանքիք եւ Ասիական Սրբաբացիք: Մեր առջեւ է եւ քան զանոնք առաջ մեր Հայ ազգք, որ քսանըհինգ տարիէ մը ի վեր այնպիսի